

בימ"ש לעניינים מינהליים ת"א
עתמ 2623/07
עמותת נגישות נ. עיריית תל-אביב
ת.פתיחה: 13/12/07 סדר דין: רגיל

בבית המשפט המחוזי בתל - אביב
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים

בעניין:

1. עמותת נגישות ישראל, ע.ר. 4-034120-58

2. זאב לאור ת.ז. 043533231

ע"י באי כוחם ממשרד עורכי הדין זיסמן, אהרוני,
גייר & עדי קפלן ושות'
משרדות רוטשילד 45-41, תל-אביב 65784
טל': 03-7955555 פקס: 03-7955550

העותרים

- נגד -

1. עיריית תל אביב-יפו

2. ד"ר משה טיומקין, ראש הרשות לתחבורה וחנייה

בעיריית תל אביב

השרות המשפטי, בניין העירייה

ככר יצחק רבין תל אביב-יפו

טל': 03-5218037 פקס: 03-5216401

המשיבים

עתירה מנהלית

מוגשת בזאת עתירה מנהלית בהתאם לסעיף 15(1) לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000 (להלן: "החוק") ובהתאם לסעיף 8(א) לתוספת הראשונה לחוק.

עתירה זו מכוונת כנגד מדיניות אכיפה חדשה ושרירותית של חוק חנייה לנכים, תשנ"ד-1993 (להלן: "חוק חנייה לנכים") אשר מונהגת, ככל הידוע לעותרים, על ידי המשיבים, בעיר תל אביב-יפו, לפחות החל מחודש אוקטובר 2006 (להלן: "מדיניות האכיפה החדשה").

בהתאם למדיניות האכיפה החדשה, מונחים פקחי עיריית תל אביב-יפו לרשום דו"חות חנייה, לקנוס כלי רכב הנושאים תג נכה (ובמיוחד תג "משולש" בצבע ירוק), אשר חונים על מדרכות בעיר, ואף לגרור אותם, וזאת כביכול כל עוד יש בנמצא מקום חנייה אחר ברדיוס של 150 מטר. דא עקא, כפי שיובהר בהרחבה בעתירה דנן, מדובר במדיניות שרירותית ולא יעילה (בלשון המעטה) והיא ממילא מנוגדת להוראות חוק חנייה לנכים, ומסבה לציבור האנשים עם המוגבלויות נזקים כבדים וסבל רב.

מן הטעמים שיפורטו להלן, בית המשפט הנכבד מתבקש בזה להורות ולהצהיר כדלקמן:

- א. להורות למשיבים לחדול לא לתר מביצוע מדיניות האכיפה החדשה, כפי וככל שהיא נקבעה ומונהגת על ידם, ולאכוף את חוק חנייה לנכים בהתאם להוראות הברורות שנקבעו במסגרתו.
- ב. בנוסף, ככל שייקבע כי דין מדיניות האכיפה החדשה להתבטל, להורות למשיבים להשיב לאנשים עם המוגבלויות אשר נקנסו במסגרת אותה מדיניות את הקנסות שנגבו מהם ו/או לבטל דו"חות שהקנס בהם טרם שולם, ולצורך כך ליתן למשיבים הוראות בדבר אופן עריכת הבירור בכל מקרה לגופו.
- ג. לקבוע כי העותרת 1 תשתתף בכל דיון הנוגע לעניין המפורט בעתירה דנן.
- ד. ליתן כל סעד אחר אשר בית המשפט הנכבד יראה לנכון ולצורך.

ואלה נימוקי העתירה

"הודעתי לפקח שהגרידה נעשתה שלא כדין והוא השאיר נכה עיוור ללא רכב. הוא השיב שלא אכפת לו. הפקח התעקש שפעל על-פי הוראות העירייה והתעלם מתמצית החוק הכתובה על תו הנכה... נפגענו מפעולות לא חוקיות של עובד עירייה שגרם לנכה להרגיש, בפעם נוספת, חוסר אונים למרות ההגנה על זכויות הנכים בחוקי מדינת ישראל"

העתק דברי לקוית הראייה אשר רכבה הנושא תג נכה נגרר בתל אביב עת חנתה על המדרכה מבלי להפריע לתנועה, כפי שהם מופיעים בכתבה אשר פורסמה בעיתון "תל אביב" ביום 6 באוקטובר 2007, מצ"ב ומסומן "א".

ניתן לומר כי דברי לקוית הראייה (מפי אביה) שצוטטו לעיל ממחישים את השרירותיות המאפיינת את החלטות המשיבים בכל הנוגע ליישוב חוק חנייה לנכים בעיר תל אביב-יפו. על כך נסבה העתירה דנן.

א. העתירה ממעוף הציפור

1. עניינה של עתירה זו בפגיעה יומיומית חמורה ולא מוצדקת בציבור האנשים עם מוגבלויות החיים, עובדים ומבקרים בעיר תל אביב-יפו, והכל, ככל הנראה, בשל "נחישותם" של המשיבים לרשום דו"חות חנייה ולגבות כספים בגין קנסות.
2. הפגיעה החמורה בזכויות האנשים עם מוגבלויות נובעת ממדיניות האכיפה החדשה שהותוותה ומבוצעת ע"י המשיבים תוך התעלמות מוחלטת מזכויותיהם החוקיות והחוקתיות להם זכאים אנשים אלו. כפי שיובהר להלן, מדיניות אכיפה זו הינה למעשה חלק מ"מלחמה כוללת" על ציבור האנשים עם מוגבלויות בתל אביב-יפו עליה הכריזו המשיבים. ודוק, מדיניות זו מהווה סטייה מדברי המחוקק, וככל הנראה היא נגועה בחוסר תום לב, בשרירותיות, באטימות לב, בחוסר סבירות קיצוני, והכל תוך עירוב שיקולים זרים ואסורים באופן הפוגע בכללי השוויון להם מחויבת רשות מינהלית בישראל.
3. ובמה דברים אמורים- בחודש אוקטובר 2006 (לכל המאוחר) הכריזו המשיבים על מדיניות אכיפה חדשה בכל הקשור לחניית כלי רכב הנושאים תגי נכה על מדרכות בעיר, לפיה רכב הנושא תג נכה החונה על מדרכה כאשר יש בנמצא מקום חנייה אחר ברדיוס של 150 מטר, ייקנס ו/או ייגרר. יתרה מכך, נקבע כי מדיניות האכיפה החדשה תינקט בשלב זה רק כלפי כלי רכב הנושאים תג נכה "משולש" בצבע ירוק, בשונה מתג "עגלה" כחול אשר ניתן לאנשים הנעזרים בכסאות גלגלים לצורך התניידותם.

4. העותרים יראו כי מדיניות האכיפה החדשה, סוטה מדברי המחוקק ומתבצעת בשרירותיות ובחוסר סבירות קיצוני. ויובהר מיד, הנחיות מנהליות ניתנות לקביעה ע"י רשות מקומית במקרים בהם גבולות הרשות לא הותוו בצורה ברורה. והלא בענייננו, וכפי שיוכח בהמשך, אמר המחוקק דברו מפורשות בקובעו כי אדם הנושא תג נכה רשאי להחנות את רכבו במקום שהחנייה איננה מותרת בו אם בסמוך למקום בו רוצה הוא לחנות אין מקום חנייה מוסדר לנכים ו/או מקום חנייה פנוי אחר בזמן החנייה. לפיכך, לא ברור מדוע עשו המשיבים דין לעצמם בקובעם כי מקום החנייה הפנוי יימדד ברדיוס של 150 מטר.
5. לא זו אף זו, ניתן ללמוד על השרירותיות בה נקבעה מדיניות האכיפה מהעובדה כי עפ"י מדיניות האכיפה החדשה, המועד הרלוונטי לבדיקה האם היה בנמצא מקום חנייה פנוי ברדיוס של 150 מטר הינו מועד הבדיקה של הפקח ולא המועד בו הוחנה הרכב על המדרכה.
6. זאת ועוד, תנאי מוקדם לקביעתן והחלתן של הנחיות פנימיות הינו הבאתן לידיעת הציבור המושפע מהן, ובעיקר כאשר משנות הנחיות אלה מנהג שבדין. העותרים יראו כי המשיבות לא עמדו בתובת פרסום זו החלה עליהן.
7. בנוסף, נתגלה חשש ממשי אצל העותרים כי בהנהגת מדיניות האכיפה החדשה, שקלו המשיבים שיקולים שאין להם ולמטרות החקיקה המציינת לעיל ולו דבר במשותף. יתרה מכך, קיימת סבירות כי המשיבים עשו פעולותיהם שלא בתום לב. בעתירה זו יוכח, כי תוך אבסורד שאין שני לו, דווקא המשיבים, אשר בהיותם רשות מינהלית בישראל אמורים לשמש כמופת לשמירה על החוק, מנהיגים מדיניות שמטרתה המנוגדת לדין הינה ככל הנראה גביית כספים מציבור המתמודד מדי יום ביומו עם קשיים רבים.
8. לבסוף, בעתירה זו יוכח כי פעולות הרשות הינן בלתי סבירות בעליל. ויש לציין, כי נקבע זה מכבר שדי בכך שהחלטת רשות מינהלית תהא על פניה בלתי סבירה כדי שניתן יהיה לפוסלה.
9. מטרתה של העתירה דנן הינה להפסיק לאלתר את מדיניות האכיפה החדשה, ולהשיב את הכספים אשר נגבו מהאנשים עם מוגבלויות שלא כדין.
10. יובהר כי כוונת העתירה איננה להכשיר באופן גורף את כלל המקרים בהם מחנים אנשים עם מוגבלויות את רכבם על המדרכות בעיר תל אביב-יפו, אלא אך ורק לשמור על זכויות אנשים אלה להחנות רכבם על גבי המדרכות במקרים בהם לא נותרת להם כל ברירה אחרת, כפי שיתואר בהרחבה בהמשך, וזאת בשל מצוקת חנייה תמורה הקיימת בעיר תל אביב-יפו, וממילא. כפי שיובהר להלן, נעשה הדבר בהתאם לדברי המחוקק שאמר דברו בעניין באופן מפורש ונהיר.
11. למרבה הצער, מהשתלשלות האירועים נראה כי המשיבות מפעילות כוחן תוך ניצול עובדת היותן "הצד החזק במערכה", דבר המוצא ביטויו לענייננו ביכולות גבייה שאינן מוגבלות. וזאת, כאשר כל אשר ביקשו האנשים עם מוגבלויות בעיר היה לפעול על פי דברי המחוקק - הא ותו לא!
12. יובהר כי עתירה זו מוגשת לאחר שמוצו כל ההליכים מול הרשויות הרלוונטיות. לאור האמור מעלה, ולאור הנסיבות שנוצרו, אין לעותרים מנוס מלפנות לביהמ"ש הנכבד על מנת לקבל את הסעדים המפורטים ברישא לעתירה זו. זאת, על מנת שייעשה צדק לציבור האזרחים עם מוגבלויות אשר המשיבות החליטו, בדרך לא דרך, להפוך את חייהם בתל אביב-יפו לבלתי נסבלים בעליל.

ב. הצדדים לעתירה

13. העותרת 1, עמותת "נגישות ישראל", הינה עמותה רשומה אשר הוקמה בשנת 1999 על מנת לפעול למען השתלבותם בחברה, בזכות, בשוויון, בכבוד ובעצמאות מקסימאלית, של אנשים עם מוגבלויות החיים בישראל. העותרת 1 פועלת למען אוכלוסיית האנשים עם מוגבלויות, הכוללת אנשים המשתמשים בכיסאות

גלגלים, מוגבלי הליכה, ליקויי ראייה ועיוורים, ליקויי שמיעה וחרשים, מוגבלים קוגניטיביים, נפשית וכן אנשים קשישים.

14. פועלה העיקרי של העותרת 1, אותו חרטה על דיגלה, הינו יצירה והקניית נגישות פיזית למבנים ולאתרים ציבוריים במדינת ישראל, כגון: משרדי הממשלה, רשויות מקומיות, בתי משפט, מרפאות, מוזיאונים ותיאטראות, בתי מלון וצימרים, פארקים ומתקני ספורט, רשתות מסחר וקניונים, אשר כיום ברובם אינם נגישים (לא מאפשרים כניסה) לאנשים עם מוגבלויות.

15. בנוסף, פועלת העותרת 1 למען קידום השוויון בין אנשים עם מוגבלות לבין החברה בכלל, ובמסגרת זו, בין היתר, פועלת רבות מול משרדי הממשלה השונים לטיפול בנושאים רלוונטיים לנגישות.

העתק פרופיל העותרת 1 מתוך אתר האינטרנט שלה www.aisrael.org מצ"ב **ומסומן "ב"**.

"ב"

16. העותר 2, מר זאב לאור, הינו גמלאי בן 76 תושב גבעת שמואל, המגיע ברכבו לעיתים תכופות לעיר תל אביב-יפו לצרכי קניות וסידורים שונים. העותר 2 סובל ממספר רב של מחלות כרוניות קשות בגינן נקבעו לו 90% נכות על ידי ועדה רפואית, וביניהן מחלות לב, מחלות כלי דם, סוכרת, יתר לחץ דם, בעיות עיניים, וכן בעיות אורתופדיות קשות המגבילות את ניידותו, למשל בעמוד השדרה ובברכיים. מכוח אותה נכות, הונפק לעותר 2 תג נכה ירוק משולש בשנת 1996.

17. נכון ליום הגשת העתירה, נגד העותר 2 עומדים ותלויים כ-10 דו"חות חנייה מעיריית תל אביב **שנרשמו לו בשנת 2007, אחרי הנהגת המדיניות החדשה (!!!)**, בגין חנייה במקומות אסורים, בעיקר על מדרכות ובאזורי פריקה וטעינה. יובהר כי העותר 2 נאלץ לחנות את רכבו במקום אסור רק מחוסר ברירה, ובגין רצונו האלמנטארי להגיע ליעד אליו חפץ, ומאחר ולא היה בסמוך מקום חנייה אחר. למותר לציין כי כל פועלו זה היה בהתאם לסעיף 2 לחוק חנייה לנכים ולסעיף 6(ז) לחוק עזר לתל אביב-יפו (העמדת רכב וחנייתו), התשמ"ד – 1983 (להלן: "חוק העזר").

18. המשיבה 1, עיריית תל אביב-יפו, מכוח סעיפים 250 ו-251 לפקודת העיריות (נוסח חדש) ולפי סעיף 77(א)(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], הינה בעלת הסמכות להתקין חוקי עזר ולקבוע הנחיות מנהליות וקריטריונים פנימיים בכל הקשור להסדרי חנייה לנכים בעיר תל אביב-יפו.

19. המשיב 2, ד"ר משה טיומקין, הינו ראש רשות התחבורה, התנועה והחנייה בעיריית תל אביב-יפו, ומכוח תפקידו זה הוא הממונה על מדיניות האכיפה החדשה.

ג. העובדות אשר מן הראוי שתהיינה בפני בית המשפט הנכבד

1. הנהלים הפנימיים שנקבעו לשם אכיפת חוק חנייה לנכים - בבחינת "מלחמה כוללת" כנגד ציבור הנכים המתגוררים בתל אביב ו/או מבקרים בה.

20. תכליתו של חוק חנייה לנכים הינה עיגון חוקי לזכותו של ציבור האנשים עם המוגבלויות הנושאים תגי נכה להחנות את רכבם גם במקומות בהם לשאר הציבור אסור להחנות, וזאת על מנת לאפשר להם נגישות למקומות ציבוריים בהם אין מקומות חניה מיוחדים עבורם, או במקרה שמקומות חנייה אלה אינם פנויים. לעניין זה, קובע סעיף 2 לחוק כדלקמן:

"2. חניה במקום שאין החניה מותרת בו

(א) נכה רשאי להחנות את רכבו הנושא תג נכה (להלן - הרכב), במקום שאין החניה מותרת בו אם התקיימו כל אלה:

(1) בסמוך למקום האמור, אין מקום חניה מוסדר לנכים או שהוא לא היה פנוי בזמן החניה;

(2) בסמוך למקום האמור לא מצוי מקום אחר שהחניה בו מותרת או שהוא לא היה פנוי בזמן החניה;

- (3) החניה נעשית באופן שאין בה סיכון לעוברי דרך ואין היא מונעת מעבר חופשי להולכי רגל, לעגלות ילדים או לעגלות נכים;
- (4) החניה אינה גורמת להפרעה ממשית לתנועה.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על אדם המתלווה אל הנכה והנוהג עבודו ברכב, אלא אם כן תג הנכה ניתן לנכה בהתאם להוראות סעיף 1ב".
- (ההדגשה אינה במקור – הח"מ)

21. לא למותר לציין כי הוראות חוק חניה לנכים מחייבות גם את עיריית תל אביב-יפו והדבר בא לידי ביטוי בהוראות חוקי העזר המקומיים, כדוגמת חוק העזר.
22. סעיף 6(ז) לחוק העזר הינו הסעיף הרלוונטי לענייננו, ולמעשה ניתן לראות שאין בו אלא חזרה, הן מבחינה מהותית והן מבחינה לשונית (כפי שמתבקש וראוי), על דברי המחוקק כפי שנקבעו בסעיף 2 לחוק חנייה לנכים, כהאי לישנה:

"6. איסור חנייה

- (ז) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ו), רשאי נכה להחנות –
- (1) את רכבו הנושא תג נכה (להלן – הרכב) במקום שאין החניה מותרת בו אם התקיימו כל אלה:
- (א) בסמוך למקום האמור אין מקום חניה מוסדר לנכים או שהוא לא היה פנוי בזמן החניה;
- (ב) בסמוך למקום האמור לא מצוי מקום אחר שהחניה בו מותרת או שהוא לא היה פנוי בזמן החניה;
- (ג) החניה נעשית באופן שאין בו סיכון לעוברי דרך ואין היא מונעת מעבר חופשי להולכי רגל, לעגלות ילדים או לעגלות נכים;
- (ד) החניה אינה גורמת להפרעה ממשית לתנועה;
- [ההדגשה אינה במקור – הח"מ]

23. בחודש אוקטובר 2006 התקינה לעצמה עיריית תל אביב-יפו קריטריונים פנימיים והוראות מינהליות כחלק ממדיניות אכיפה חדשה ולשם הדרכת פקחיה כיצד להוציא מהכוח לפועל את הסמכות שניתנה לעירייה במסגרת החקיקה המפורטת מעלה.
24. כיצד נולדה מדיניות אכיפה זו? מבדיקה שערכה העותרת 1 עולה כי המשיבות הכריזו "מלחמה כוללת" על ציבור האנשים עם מוגבלויות המחנים את רכבם על מדרכות העיר תל אביב-יפו. על כך ניתן ללמוד מכתבה שפורסמה ביום 6 באוקטובר 2006 בעיתון "תל – אביב" שכותרתה "נכים לא יחנו על המדרכה". כתבה זו עסקה בתוכנית החדשה וציינה בזו הלשון:

"מכה קשה לנכים בתל אביב... העירייה שוקלת לגרור מהמדרכות גם מכוניות הנושאות תו נכה בתנאי שלא מדובר בנכים היושבים בכסא גלגלים... התוכנית החדשה מתעתדת, כך אומרים בעירייה, לעשות סדר לאותם בעלי תו נכה רגיל הסובלים מנכות כלשהי אך מסוגלים ללכת בכוחות עצמם... התוכנית, שאמור לעזור להולכי הרגל בתל אביב, מערימה קשיים על ציבור הנכים, שלא תמיד יודע האם בסביבה קיים חניון מורשה, ומה יקרה אם אכן קיים חניון כזה ובאותם רגעים לא היה בו מקום חנייה"

[ההדגשה אינה במקור – הח"מ]

העתק מהכתבה אשר פורסמה בעיתון "תל אביב" ביום 6 באוקטובר 2007, מצ"ב נמסומן "ג".

"ג"

25. יתרה מזאת, על מדיניות האכיפה החדשה ניתן ללמוד מהאמור במכתבו של המשיב 2 לח"כ רן כהן, יו"ר השדולה למען אנשים עם מוגבלויות, מיום 1.2.2007 כדלקמן:

"על פי מדיניות האכיפה החדשה ירשמו דו"חות לרכבי נכים, שנמצאו חונים על המדרכה (רישום דו"חות וגרירה במקרים של סיכון עוברי דרך והפרעה ממשית לתנועה מתבצעת ממילא, ולא חל בה שינוי)" [הדגשה אינה במקור-הח"מ]

הנה כי כן, המשיב 2 מציין מפורשות כי מדיניות האכיפה החדשה איננה מבחינה בין מקרים בהם החנייה על המדרכה מפריעה לתנועה או מסכנת את עוברי הרגל (במקרים אלה, ניתנים דו"חות ונגררים ממילא) לבין מקרים בהם הרכב חונה על המדרכה ללא כל הפרעה או סיכון כלשהו. כפי שניתן להבין, מדיניות זו מנוגדת להוראות סעיף 2 לחוק חניה לנכים המתיר לאנשים עם מוגבלויות להחנות רכביהם על המדרכה בתנאים מסוימים, כל עוד אין בכך הפרעה לתנועה ו/או סיכון לעוברי דרך.

26. כחלק ממדיניות האכיפה החדשה, קבע המשיב 2 כי רכב הנושא תג נכה רשאי לחנות על המדרכה רק באם אין מקום חנייה אחר ברדיוס של 150 מטר. על כך ניתן ללמוד מאותה כתבה דלעיל (נספח ג'), הממשיכה וקובעת כדלקמן:

"האפשרות היחידה שבה יוכלו בעלי תו נכה רגיל להעמיד את רכבם על המדרכה היא רק אם לא ימצאו חניון בטווח של 150 מטר מהמקום בו חנו...מי שלא יעמוד בתנאים עלול למצוא את הקנס הירוק מתנוסס על שמשת המכונית (במקרה הטוב) או לגלות שרכבו נגרר (במקרה הרע)"

קביעה זו הינה שרירותית ונעשית בניגוד לדבר המחוקק שאמר מפורשות בסעיף 2 לחוק את דברו כאשר השתמש בחוק חנייה לנכים במילה "בסמוך".

27. יתרה מכך, בעייתיות אינה רנטית עולה מקביעה שרירותית זו של המשיב 2 שכן המועד אותו קבע המחוקק כמועד בו יש לבדוק האם היה בנמצא מקום חנייה פנוי ברדיוס של 150 מטר הינו המועד בו הוחנה הרכב על המדרכה ולא מועד הבדיקה של הפקח. בפועל, נהיר כי אין הפקח מסוגל לבצע בדיקה זו במועד בו הוחנה הרכב (שכן סביר להניח שאין הוא היה בנמצא במועד זה!) ולפיכך מבצע הלה את הבדיקה במועד הגעתו (או אז ייתכן והתפנה בינתיים מקום חנייה שלא היה פנוי לפני כן). אין מחלוקת שהוראותיהם הפנימיות של המשיבים נגועות בהעדר חשיבה מעמיקה והן יובילו את ציבור האנשים עם המוגבלויות לעמוד בפני שוקת שבורה ועל כל המשתמע מכך.

28. לא זו אף זו, זהו המקום להעלות תהייה בדבר יכולתו של הפקח למדוד רדיוס זה, ומבלי לפקפק בפעולתו של האחרון- קיימת סבירות גבוהה כי בדיקתו הינה בדיקה שרירותית וכי אין הוא משתמש במכשיר מדויק אשר קובע נכונה את הרדיוס האמור.

29. למותר לציין (והרי זה מגוחך) כי לא ניתן לצפות כי כל אדם בעל תג נכה יתחיל "לאסוף ראיות" בכל פעם שהוא חונה את רכבו על מנת להתמודד עם דו"חות חנייה. האם מתקבל על הדעת כי כל אדם כזה יסתובב עם מצלמה ויצלם את כל מקומות החנייה ברדיוס של 150 מטר על מנת להוכיח אחר כך כי חנה כדין? אולי עליו בכלל לאסוף שמות של עדים שיעידו כי במועד בו החנה את רכבו לא היה אף מקום חניה אחר בסביבה? ברי לכל כי התשובה לכך היא לאו מוחלט.

30. לבסוף, יש להתייחס לאפליה בין סוגיו השונים של תג הנכה כפי שמשמעת מדברי המשיב 2 בתקשורת, לפיה הסדרי החנייה "החדשים" לנכים, חלים אך ורק על חלק מהציבור בעלי התגים- אלו שהם בעלי תג נכה ירוק "משולש" להבדיל מבעלי תג נכה כחול "עגלה". בהקשר זה יצוין למשל כי ישנם מקרים בהם דווקא אנשים בעלי תג נכה משולש צריכים יותר את הנוחות והחנייה הקרובה, היות והם אינם משתמשים בכיסאות גלגלים שיכולים להקל את תנועה ובכך הם דווקא מוגבלים יותר, בניסבות מסוימות.

31. ייאמר כבר עכשיו, מבלי להקדים את המאוחר, כי האמור לעיל מקבל משנה תוקף כאשר ברור כי הפגיעה בזכות לנגישות טומנת בחובה גם פגיעה בזכותם היסודית של האנשים עם המוגבלויות לשוויון ולכבוד (זכותם להיות מסוגלים להגיע לכל מקום כאשר בני האדם).

32. מן המקובץ לעיל עולה התמונה הבאה - כללי האכיפה שנקבעו אינם יעילים ואכיפתם גורמת לציבור האנשים עם מוגבלויות עוול גדול שלא בצדק, עוגמת נפש, סבל פיזי ופוגעת בזכויותיהם החוקתיות.

33. מהם הטעמים אשר בגינם החלו המשיבים, במדיניות האכיפה החדשה, אשר מצטיירת כמלחמה נגד אוכלוסיית הנכים? מענה לשאלה זו ניתן למצוא, בין השאר, בדעתו המוצקה של המשיב 2 בכל הקשור לתגי נכה. לשיטתו, התגים ניתנים על ידי רשויות המדינה ביד רחבה מדי, גם לאנשים ש"אינם מוגבלים מספיק" לטעמו. דברים אלו נראים כתמוהים וכחסרי כל עיגון חוקי שכן תגי הנכה ניתנים לפי חוק חניה לנכים שהינו חוק שהתקבל בכנסת. לפיכך, דעתו האישית של המשיב 2, הגם שהיא לגיטימית, איננה רלוונטית, וממילא אין ביכולתה להתוות כל מדיניות אכיפה שאיננה מתיישבת עם הוראות החוק.

34. לגיטימציה נוספת עליה מבסס המשיב 2 את מדיניות האכיפה החדשה ניתן למצוא במכתבו לח"כ רן כהן, יו"ר השדולה למען אנשים עם מוגבלות (נספח ג' לעתירה), בו נכתב, בין השאר, כי:

"ברחבי העיר מסומנים אלפי מקומות לחנייה מוסדרת (כחול - לבן) ופזורים בה חניונים רבים, ואלו מהווים מענה הולם לצרכי החנייה בעיר".

35. האם קיימת במציאות אחיזה לדברים אלו? ברור כי התשובה לכך היא שלילית נחרצת. מצוקת חנייה חמורה קיימת בעיר תל אביב-יפו. זאת, ניתן ללמוד מתלונות רבות של אנשים עם מוגבלויות, אשר חלקן מתפרסמות באתר המקוון של העותרת 1, המגיעות אל העותרת 1 בשנה האחרונה, בדבר אי זמינות מקומות חנייה מיוחדים עבורם בתל אביב-יפו, באופן המקשה עליהם את הנגישות למקומות ולבניינים ציבוריים ומאלצם לצעוד מרחק רב (יחסית ליכולותיהם) עד למחוזות חפצם, ולעיתים אף לוותר מלכתחילה על ההגעה למקום, ובבחינת פגיעה קשה וחמורה בחופש התנועה ובהתנהלות היומיומית.

36. זאת ועוד, אין זה מן הנמנע כי לן הייתה עומדת עיריית תל אביב-יפו בהתחייבויותיה לעניין הקמת חניונים בעיר, היה הדבר בבחינת תחילת הדרך למציאת פתרון "למענה החולם לצרכי החנייה בעיר" אותו הזכיר המשיב 2 בדבריו, והנהגים נושאי תג נכה לא היו נאלצים לחנות על גבי מדרכות העיר ולעיתים להתמודד עם הסנקציה של קבלת דו"ח חנייה ו/או גרירת רכבם. תימוכין לאי עמידת העירייה בהתחייבות המצוינת מעלה ניתן למצוא בדו"ח ביקורת של מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2006 ובכלל זה על עיריית תל אביב-יפו:

"מרבית החניונים הציבוריים שהתכננו להקמתם אושרו עוד בתחילת שנות התשעים לא הוקמו....".

העתק העמודים הרלוונטיים של דו"ח הביקורת על השלטון המקומי, 2006, מצויב ומסומן בנספח ה'.

"ה"

ד. הטיעון המשפטי

ד.1. כללי הרשות כשרירותיים וכסוטים מדברגי המחוקק

37. מהו למעשה מעמדה המשפטי של מדיניות האכיפה החדשה שקבעה לעצמה עיריית תל אביב - יפו? לכאורה, ניתן היה לחשוב כי עסקינן בהנחיות מנהליות שכן הנחיות מנהליות הינן כללי מדיניות וקריטריונים פנימיים שהרשות קובעת לצורך הפעלת סמכויות שהוענקו לה עפ"י חוק (ראה לעניין זה רענן הר - זהב, "המשפט המינהלי הישראלי", תשנ"ז - 1996 (להלן: "רענן הר זהב"), עמוד 125).

38. ברם, קביעת ההנחיות המנהליות דרושה רק באותם מקרים בהם ניתן לרשות שיקול דעת רחב, אשר קיים באותם מקרים בהם המחוקק הקצה תחום פעולה לרשות המנהלית בלי להתוות בצורה ברורה גבולות או

מגבלות לפעולת הרשות. הנה כי כן, בחוק חנייה לנכים, דברי המחוקק נאמרו מפורשות, ולפיכך קביעת הנחיות מנהליות במקרה זה חורגות מהמקרים בהם חפץ המחוקק שרשות מנהלית תתקינן.

39. ובמה דברים אמורים? בחוק חנייה לנכים עשה המחוקק שימוש במילה "בסמוך" (אשר פירושה עפ"י מילון אברהם אבן שושן, הינה "ליד", "בצמוד"). כלומר, המחוקק התווה לרשות גבולות ומגבלות ברורים, אשר על פיהן עליה לפעול, באומרו: "אדם הנושא תג נכה רשאי להחנות רכבו במקום שהחנייה איננה מותרת בו אם בצמוד למקום בו רוצה הוא לחנות אין מקום חנייה מוסדר לנכים ואו מקום חנייה פנוי אחר".

40. לא זו אף זו, המועד הרלוונטי לבדוק האם היה בנמצא מקום חנייה פני ברדיוס של 150 מטר הוא המועד בו הוחנה הרכב על המדרכה ולא מועד הבדיקה של הפקח (כפי שמבוצע בפועל ע"י פקחי עיריית תל אביב-יפו).

41. מן המקובץ לעיל עולה התמונה הבאה - המחוקק אמר דברו מפורשות לעניין חוקיות החנייה במקום שברגיל אין החנייה מותרת בו. לפיכך, קביעת כללים כגון: רדיוס של 150 מטר ממקום החנייה וכיו"ב אינם מהווים קריטריונים פנימיים להפעלת דברי המחוקק, כי אם כללים חדשים אשר יצרה הרשות לעצמה, ואשר חורגים מניה וביה מרצון המחוקק.

42. יתרה מכך, יש לתהות על הרציונאל העומד מאחורי ההנחיות המנהליות אשר קבעה לעצמה הרשות. לדוגמא, מדוע נקבע דווקא רדיוס של 150 מטר ממקום החנייה? מדוע לא רדיוס של 80 מטר, 170 מטר, וכיו"ב? הלא כבר הופר רצון המחוקק שקבע כי הבדיקה צריכה להיות האם אין בסמוך מקום חנייה פנוי.

43. מן האמור לעיל, ולמרבה הצער, מסתמן כי מדיניות האכיפה החדשה נגועה בשרירותיות ואינה בבחינת הפעלת שיקול דעת נאותה. זאת, מאחר והקריטריונים על פיהם מופעלת מדיניות האכיפה החדשה נראית כמותווית ע"י רצון הרשות להגיע לתוצאה מסוימת, וממילא מבוססת על יסוד תחושה בעלמא. לפיכך, יש לפסול כללים אלו ויפה שעה אחת קודם. לעניין זה יפים דברי "זמיר בספרו "הסמכות המינהלית" (להלן: "זמיר") בעמוד 733:

"שיקול דעת אינו קפריזה... רשות מינהלית שמפעילה את שיקול הדעת שלה ומחליטה על יסוד תחושה בעלמא, או שדעתה נחושה להגיע לתוצאה מסוימת ללא תלות בעובדות המקרה, אינה מפעילה שיקול דעת כנדרש בחוק. במקרה כזה ניתן לומר על הרשות כי היא פועלת בשרירות. שרירות היא סוג של שחיתות. יש בה תומרה קיצונית. היא עילה לפסול כל החלטה מינהלית"

ד.2. אי פרסום ההנחיות החדשות

44. ההלכה החלה כיום על הנחיות מנהליות הינה פרסומן לרבים, בעיקר כאשר מדובר בהנחיות מנהליות היוצרות שינוי בדיון הנוהג. הלכה זו נקבעה בבג"צ 5537/91 אפרתי נ' אוסטפלד, מו (3), 501, שם אמר כב' הש' חשין:

"תנאי מוקדם והכרחי לקביעתן והחלתן של הנחיות פנימיות הוא בהבאתן של אותן הנחיות לידיעת המעוניינים, בין בפרסומן לרבים בין אחרת".

האם עמדה העירייה בנטל זה? נהיר כי התשובה הינה שלילית שכן פירוט ההנחיות כחלק מכתבה בעיתון מקומי וכחלק מראיון שהתקיים ברדיו בשעות הבוקר עם המשיב 2, אין בהם די, ואין הדבר בבחינת הבאתן לידיעת הנוגעים בדבר.

45. אי הצגה מספקת של נוהל לציבור הרחב הינו בבחינת מחדל תמור. לעניין זה יפים דברי כבוד השופט כהן בע"א 421/61 מדינת ישראל נגד האז, פ"ד טו 2193:

"מה עשה המנהל הכללי...? הוא קבע את אשר קבע בכתב, והחביא את הכתב במגירת שולחנו..."

אין חוקי סתר במדינת ישראל. כשקיימת הוראה בחוק הפוטרת מעשה-תחיקה מפרסום ברשומות, מותר שלא לפרסמו ברשומות, אבל אין זאת אומרת שמותר שלא לפרסמו כלל.

חקיקה הנעשית בסוד והנשמרת בגנזי נסתרים, היא אחד מסימני ההיכר של שלטון טוטאליטרי, והיא אינה עולה בקנה אחד עם שלטון החוק. והדברים ידועים לכל בר-בי-רב, ויש להצטער צער רב על אשר לא שימשו נר לרגלי רשויות המדינה בעניין שלפנינו."

46. ואכן, כיצד יהא לאל ידו של אדם עם מוגבלות לדעת כי נאסר עליו לחנות על החנייה אם קיים מקום חנייה אחר ברדיוס של 150 מטר? ברי כי מכיוון שעיריית תל אביב-יפו לא עמדה בחובת פרסום ההנחיות המנהליות החלה עליה, לאדם זה לא תהא היכולת לדעת את הדברים האמורים. וכאן עולה התהייה הזועקת לשמייים: האם יש לאפשר כי במדינת ישראל תיקבענה הנחיות ע"י רשות מנהלית מבלי שהדבר יובא לידי הציבור המושפע ישירות מהנחיות אלו? ברי כי אין לאפשר קיומו של תרחיש שכזה במדינה דמוקרטית.

3. ד. סטייה חמורה מעקרונות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות

47. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח-1998 (להלן: "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות") נתקבל בכנסת ביום כ"ז בשבט התשנ"ח (23 בפברואר 1998); בדברי ההסבר לחוק (פורסמו בהצעות חוק 2525, מיום כ' באדר התשנ"ו (11 במרס 1996), עמ' 628) נאמר בין השאר כדלקמן:

"אכן, העוגן הטבעי והראוי לאיסור הפלייתו לרעה של אדם עם מוגבלות הוא ערך השוויון המוכר והמקובל בשיטת המשפט הישראלית. עם זאת, הפער הגדול הקיים בתחום זה בין הרצוי והערכי לבין המציאות שבה חיים בישראל אנשים עם מוגבלות הוביל, לאחר מחשבה רבה, להגשת הצעת חוק מיוחדת לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ו-1996, כפי שנהגו מדינות רבות, ביניהן ארה"ב, קנדה, שוודיה ואוסטרליה"

48. פרק א' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות קובע את עקרון השוויון וכבוד הבריות כעקרונות יסוד להם זכאים אנשים עם מוגבלויות. יתרה מזאת, לעניין זה קובע סעיף 6 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות שזכויות אנשים אלה ימומשו תוך הקפדה על כבודם וחירותם.

49. המסקנה העולה מן האמור לעיל היא אחת – על העירייה חלה חובה לפעול על פי הסדרי החנייה המועדפים לאנשים עם מוגבלות הזכאים לתגי נכה, כפי שהם קבועים בחוק חנייה לנכים, וזאת על מנת לדאוג להתקיימותן בפועל של זכויותיהן היסודיות של אנשים אלו, כגון הזכות לשוויון ולכבוד.

50. האם ניתן לומר שמדיניות אכיפה שרירותית כמתואר מעלה מקיימת את הוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות? האם ניתן לומר שמתן דו"ח וגרירת רכבם של אנשים אלו, שכל רצונם היה להגיע למקום חפצם, ולאחר שדאגו כי רכבם לא יפריע לתנועה ו/או להולכי הרגל, אינו פוגע בכבודם? ברי לכל כי התשובה הינה לאו מוחלט.

51. מן המקובץ לעיל עולה התמונה הבאה – מדיניות האכיפה החדשה מהווה פגיעה חמורה בזכויות היסוד של אנשים עם מוגבלויות ומנוגדת להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות הקובע כי מטרת מתן הזכויות לאנשים עם מוגבלות הינה לשם עיגון זכותם להשתתפות שוויונית בחברה, תוך הקפדה על כבודם.

4. ד. פעולות הרשות מונחות ע"י שיקולים זרים וחוסר תום לב

52. עילות הביקורת השיפוטית על הנחיות פנימיות הן אותן עילות ביקורת המופעלות כלפי הפעלת שיקול דעת מנהלי רגיל. זאת, לרבות החובה שהנחיות תהיינה מכוונות למטרות החוק שהעניק את הסמכות ושא לא תהיינה מיוסדות על שיקולים זרים.

53. הרשות המנהלית קיבלה סמכות מן החוק על מנת שתפעיל אותה כדי לשרת את מטרת החוק. המטרה היא זו שמכתיבה את השיקולים, והשיקולים הענייניים הם אלו שאמורים להוביל את הרשות אל מטרת החוק. שיקולים אחרים עלולים להסיטה ממטרה זאת. לעניין זה יפים דברי כבוד השופט זוסמן בד"נ 16/61 רשם החברות נ' כרדוש, פ"ד טז 1209, 1216:

"שיקול דעת שניתן לרשות מינהלית- אפילו הוא מוחלט- צמוד תמיד לחובה שהרשות חייבת למלאה, היינו לתפקידי המינהל שלמענם הוסמכה הרשות לפעול.... שרירות-לב, מעשה שנעשה מתום מניעים סובייקטיביים.... חורג מגדר שיקול - הדעת."

54. בפעולותיה השונות הנעשות במסגרת מדיניות האכיפה החדשה, סומכת לכאורה עיריית תל אביב-יפו את חוקיות מעשיה על שני דברי חקיקה עיקריים: הראשון- חוק חנייה לנכים; והשני- חוק העזר. שומה עלינו לבדוק מהן מטרות חוקים אלו על מנת לבחון בצורה מושכלת את חוקיות פעולות הרשות.

55. כפי שנאמר זה מכבר, תכליתו של חוק חנייה לנכים הינה עיגון חוקי לזכותם של ציבור האנשים עם המוגבלות הנושאים תגי נכה להחנות את רכבם גם במקומות בהם לשאר הציבור אסור להחנות, וזאת על מנת לאפשר להם נגישות למקומות ציבוריים בהם אין מקומות חנייה מיוחדים עבורם, או במקרה שמקומות חנייה אלה אינם פנויים.

56. מטרתו של חוק העזר, בסעיפיו המתייחסים לחניית נהגים הנושאים תג נכה, הינה זהה לחלוטין למטרת תכלית חוק חנייה לנכים. זאת, ניתן ללמוד מהזהות המהותית והלשונית של הסעיפים המתייחסים לחניית נכים בשני חוקים אלה.

57. המסקנה העולה מן האמור מעלה הינה ברורה- המטרה אותה אמורה לשים העירייה אל מול עיניה בראותה רכב בעל תג נכה החונה על מדרכת העיר הינה מתן אפשרות לבעל הרכב להגיע למחוז חפצו בנוחות, ככל האפשר, ומבלי שייאלץ לחזור לרכבו ולגלות כי ניתן לו דו"ח ו/או שרכבו נגרר. זאת, ע"מ לנסות ליצור שוויון בחברה.

58. האם פועלת העירייה לשם השגת מטרה זו או שמא מעורבים בפעולותיה שיקולים זרים? למרבה הצער, נראה כי שיקולים זרים מעורבים במדיניות האכיפה החדשה, והדבר גרם לקביעת הנחיות מנהליות אשר אינן תואמות את רצון המחוקק ודבריו המפורשים.

59. ובמה דברים אמורים? עפ"י המשיב 2, מטרות מדיניות האכיפה החדשה הינן בעיקרן מלחמה בציבור הנכים המחנים את רכבם גם במקומות שאסורים עפ"י חוק וכן התרעמותו על כך שתגי הנכים ניתנים ביד נדיבה מדי. ברם, ככל הנראה, אפילו המשיב 2 איננו פועל עפ"י המטרות אותן הגדיר (הגם שאף הן אינן לגיטימיות). ביסוס לכך, כפי שנאמר לעיל, ניתן למצוא בהצהרתו כי מדיניות האכיפה החדשה איננה מבחינה בין מקרים בהם התנייה על המדרכה מפריעה לתנועה או מסכנת את עוברי הדרך (מקרים אלה ניתנים דו"חות והרכבים נגררים ממילא, ולא במקרים שכאלה עסקינן) לבין מקרים בהם הרכב חונה על המדרכה ללא כל הפרעה או סיכון כלשהו.

60. בנוסף, בכל הכבוד הראוי למשיב 2, טענתו לגבי מתן תגי הנכה ב"יד נדיבה" איננה רלוונטית שכן תגי הנכה ניתנים בהתאם לקריטריונים ברורים שנקבעו ע"י המחוקק (ביניהם קריטריון סף של 60% נכות) ולפיכך הגם שדעתו האישית של המשיב 2 בנושא זה הינה לגיטימית, אין היא יכולה להתוות מדיניות אכיפה שאיננה מתיישבת עם לשון החוק.

61. מן האמור מעלה עולה התמונה הבאה- מדיניות האכיפה החדשה איננה נעשית על מנת להשיג את מטרות החוק כפי שהגדרן המחוקק. לא זו אף זו, גם למטרת מדיניות האכיפה עפ"י המשיב 2 אין כל אחיזה במציאות. לפיכך, שומה עלינו לבדוק מהו המניע האמיתי העומד מאחורי עיריית תל אביב-יפו בפועלה.

62. מבדיקה שערכה העותרת 1 לעניין פועלן של המשיבות, עולה תמונה מצערת- העירייה, פעמים רבות, ככל הנראה, פועלת שלא כדין כאשר מטרתה הינה גביית קנסות והעשרת קופת העירייה על חשבון של ציבור האנשים עם מוגבלויות, וזאת גם אם הדבר סותר לחלוטין את דברי המחוקק, שאמר דברו מפורשות.

63. הנה כי כן, תמוה הדבר בעיני העותרים שכן שומה על עיריית תל אביב-יפו, בהיותה רשות מינהלית, לשמש מופת לשמירה על החוק. ויפים לעניין זה דבריו של כבוד השופט ת' אור בבג"צ 2126/99, דה ס נ' עיריית תל אביב – יפו, פ"ד נד (1) 468, עמוד 477, שם השיתה עיריית תל אביב-יפו קנס על אדם שהחנה את רכבו שלא כדין על מדרכה בתחומי העירייה לפי חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב – 1982, שעומד על 360 ש"ח, אף על פי שהמחוקק ציין את העבירה הנ"ל בתקנות העבירות המנהליות (קנס מינהלי- עיריית תל אביב יפו), תשמ"ח – 1988, ומכאן נלמדת כוונתו המפורשת כי על העירייה להטיל קנס מינהלי, העומד על 150 ש"ח בלבד):

"הטעם שבפי העירייה, לפיו הדרך של ברירת קנס יעילה יותר מן הדרך של עבירה מינהלית, אינו יכול להצדיק את התנהגותה של העירייה בניגוד לחוק הכנסת ולפסיקה של בית המשפט. העירייה, כמו כל גוף ציבורי, חייבת לכבד את החוק. יתרה מזאת, כגוף האוכף את החוק באמצעות קנסות ופקודות מאסר על אלפי תושבים, בעבירות חנייה ובעבירות אחרות, היא חייבת לשמש מופת לשמירה על החוק"

64. מן המקובץ לעיל עולה התמונה הבאה- מדיניות האכיפה החדשה מעורבת בחוסר תום לב ובשיקולים זרים, תוך מטרה לגבות כספים רבים ככל האפשר מן התושבים (באמתלה של שמירה על הסדר הציבורי, פינוי מדרכות להולכי רגל וכו') אף שהדבר נעשה בניגוד לחוק ולפגיעה באוכלוסיית הנכים. לפיכך, גדיעת מדיניות זו מהשורש הינה הכרחית שכן מקרה בו מתבססת רשות מינהלית על שיקולים זרים מקים עילה לפסילת החלטותיה (וראה י' זמיר, שם, בעמוד 745).

65. עוד יצוין כי ככל שמטרת העירייה היא לצמצם את מצוקת החנייה בעיר, הרי שאין בכך על מנת להצדיק את המלחמה שהכריזה על אוכלוסיית האנשים עם מוגבלויות (למרות שמדובר בפתרון "קל", הרי שאין הוא צודק, וזאת בלשון המעטה), וטוב היה אילולא הייתה נוקטת במדיניות האכיפה החדשה מלכתחילה.

ד.5. מדיניות האכיפה החדשה נגועה בחוסר סבירות קיצוני

66. הביקורת השיפוטית על המשקל שניתן לעובדות על ידי הרשות המנהלית מתבצעת בעיקר באמצעות כלל הסבירות. כלל זה קובע כי החלטה מינהלית תיפסל אם היא לוקה בחוסר סבירות מהותי.

67. המדיניות שנקבעה ע"י עיריית תל אביב-יפו נגועה באי צדק בולט, והדבר עשוי ללמד על פגם בהליך עצמו. ברם, לא קיימת כל חובה לחשוף את הפגם בהליך שכן די בכך שהחלטה על פניה הינה בלתי – סבירה באופן מהותי כדי שאפשר יהיה לפסול אותה בשל חוסר סבירות. (רענן הר זהב, עמוד 764).

68. לפיכך, יש לשאול האם החלטותיה של עיריית תל אביב-יפו, כגון: פרשנות עצמאית למילים שהותוו בצורה ברורה ע"י המחוקק, בדיקת כלי הרכב נושאי תג הנכה בניגוד לדברי המחוקק וכיו"ב, הינן החלטות שרשות סבירה הייתה מקבלת? התשובה הינה שלילית.

69. מן המקובץ לעיל עולה התמונה הבאה- בסיסה ויישומה של מדיניות האכיפה החדשה מעורבת בהחלטות בלתי סבירות, הסוטות מדברי המחוקק, הנקבעות בשרירותיות וגורמות עוול לציבור הנכים על לא עוול בכפם. בנסיבות אלה, אין עוד ספק כי על בית המשפט הנכבד להחליט על פסילת מדיניות האכיפה החדשה ועל הפסקת פעולות העירייה הנעשות על פיה.

ד.6. מדיניות האכיפה החדשה נגועה באפליה בין סוגי השונים של תג הנכה

70. כפי שנאמר לעיל, עילות הביקורת השיפוטית על הנחיות פנימיות הן אותן אלה המופעלות כלפי הפעלת שיקול דעת מינהלי רגיל. לפיכך, בדומה להפעלת שיקול דעת רגיל, שאסור שיהא מפלה, כך גם הנחיות מנהליות חייבות לעמוד בדרישה זו.

71. לעניין זה, אפילו המשיב 2 אמר מפורשות כי המדיניות המבוצעת על ידו נגועה באפליה שכן הסדרי החנייה "החדשים" לנכים, חלים אך ורק על חלק מהציבור בעלי תגי הנכים- אלו שהם בעלי תג נכה "משולש" בצבע ירוק להבדיל מאלו שהינם בעלי תג נכה "עגלה" בצבע כחול. ויובהר, **אדם עם מוגבלות בעל תג נכה "משולש" בצבע ירוק, יכול שינוע באמצעות קביים בשל פגיעת גפיים כך שיכולתו הפיזית לנוע מרחקים קשה מאוד, מסורבלת וקטנה משמעותית ביחס ליכולתו של אדם הנוע באמצעות כיסא גלגלים.**

72. ודוק, על אף שהבחנה זו הינה תולדה של רצון הרשות להתחשב בבעלי תג "העגלה" אשר נעים באמצעות כיסא גלגלים, הרי שאין בה ולא כלום מלבד **אבחנה חסרת בסיס היוצרת אפליה** בקרב האנשים עם מוגבלויות, ונהיר כי **אין מקום לאבחנה שכזו במדינה דמוקרטית ממדינת ישראל, השואפת לשוויון בין כל תושביה.**

ה. מיצוי הליכים

73. בטרם הגשת עתירה זו, בתאריך 16.10.07, פנו הח"מ למר רון חולדאי, ראש העיר תל אביב-יפו, על מנת לנסות ולהביא להפסקת מדיניות האכיפה החדשה ע"י המשיבות, וזאת ע"י סקירת מדיניות זו והעמדת הנמען על חסרונותיה הרבים. וכך בין השאר נכתב:

"... אדוני מתבקש להורות על הפסקת פעולת הרשות הנעדרת כל בסיס ו/או עיגון חוקי ואשר פוגעת באופן קשה ושרירותי ואינה משקפת הבחנה מהותית המבדילה ומבחינה בחומרת הפגיעה ובקשיי הניידות של בעלי תגי הנכה"

העתק מכתב הח"מ מיום 16.10.07 למר רון חולדאי, אשר העתק ממנו נשלח גם לד"ר משה טיומקין מצ"ב ומסומן "י"י".

74. תגובתה של המשיבה 1 נתקבלה במשרד הח"מ ביום 04.12.07. עיון בתגובת המשיבה 1, מראה בבירור, כי היא הותירה את טענות העותרת 1 ללא מענה ענייני. המשיבה 1 למעשה לא אומרת דבר וחצי דבר לגבי המדיניות האכיפה החדשה.

75. המשיבה 1 מצטטת את סעיף 2 לחוק חניה לנכים וכאמור אין כל מחלוקת כי על מנת להחנות במקום שאסור על פי החוק צריכים להתקיים כל התנאים שבסעיף האמור אלא שהמשיבה 1 למעשה מותירה ללא כל מענה את הטענות הקשות (והמוצדקות) שהועלו על ידי העותרת 1 במכתבה מיום 16.10.07 כלפי מדיניות האכיפה החדשה.

76. יתרה מזאת, כעולה מסעיף 8 למכתב המשיבה 1 הרי שזו לא מכחישה כי אכן קיימת מדיניות אכיפה חדשה כפי שפורסם באמצעי התקשורת השונים וכמצוטט דלעיל אלא שמכלל הלאו ניתן ללמוד על ההן (!!!) וברי לכל כי לא בכדי מותירה המשיבה 1 את הדברים עמומים ודי להכימא ברמיזה.

77. במכתב האמור המשיבה 1 מצטטת פסק דין שניתן בבית המשפט העליון ונאחזת בו כבקרנות מזבח אלא שמעיון באותו פסק דין ברי לכל כי פסק הדין האמור הוצא מהקשרו (וזאת בלשון המעטה). האם יעלה על הדעת כי רשות מקומית/מנהלית במדינת ישראל תעשה שימוש ציני ומנותק מהמציאות בפסיקה של בית

המשפט העליון על מנת להתעמר בציבור של אנשים עם מוגבלויות שכל רצונם הוא להגיע למחוז חפצם ולנהל אורח חיים נורמאלי? ברי לכל כי התשובה לכך הינה לאו מוחלט!

78. יתרה מכך, יש לציין כי המשיבה 1 כלל לא טרחה להעביר העתק ממכתב זה לגורם אשר אמון אצלה על "תיק המוגבלויות" – מר ורשובסקי, לא כל שכן התייעצה עימו בטרם השיבה לפנייתה של העותרת 1. נראה שמחדל זה (במתכוון או שלא במתכוון) רק ממחיש את האטימות ושרירות הלב של המשיבה 1 בבואה להתמודד עם טענות ראיות ביותר של העותרת 1.

העתק מכתב עיריית תל אביב- יפו מיום 4.12.07 אשר נשלח למשרד הח"מ מצ"ב ומסומן "ז".

"ז"

79. הנה כי כן, ברי לכל כי אין בתשובת המשיבה 1 ולא כלום על מנת לתקן את העוול שיצרה. בנסיבות העניין, ולאחר שמוצו ההליכים הישירים מול הגורמים הרלוונטיים לפתרון הסוגיה המתוארת בעתירה דנן, לא נותרה ברירה אלא לפנות לערכאות.

ו. סוף דבר

80. כפי שהובהר לעיל, עולה כי מדיניות האכיפה החדשה נגועה בחוסר תום לב, אפליה, שרירותיות, חוסר סבירות ופגיעה בלתי חוקתית בזכותם של האנשים עם מוגבלויות לשוויון ולכבוד.

81. לפיכך, מתבקש בית המשפט הנכבד, מכוח הסמכות שהוענקה לו בסעיף 15(א) לחוק ובסעיף 8(א) לתוספת הראשונה לחוק, להיעתר למבוקש ברישא, להורות ולהצהיר כדלקמן:

א. להורות למשיבים לחדול לא לתר מביצוע מדיניות האכיפה החדשה, כפי וככל שהיא נקבעה ומונהגת על ידם, ולאכוף את חוק חנייה לנכים בהתאם להוראות הברורות שנקבעו במסגרתו.

ב. בנוסף, ככל שייקבע כי דין מדיניות האכיפה החדשה להתבטל, להורות למשיבים להשיב לאנשים עם המוגבלויות אשר נקנסו במסגרת אותה מדיניות את הקנסות שנגבו מהם ו/או לבטל דו"חות שהקנס בהם טרם שולם, ולצורך כך ליתן למשיבים הוראות בדבר אופן עריכת הבירור בכל מקרה לגופו.

ג. לקבוע כי העותרת 1 תשתתף בכל זיון הנוגע לעניין המפורט בעתירה דנן.

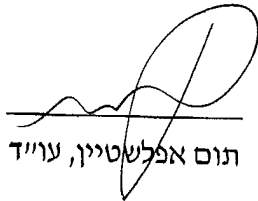
ד. ליתן כל סעד אחר אשר בית המשפט הנכבד יראה לנכון ולצורך.

82. לבית משפט זה הסכמות העניינית והמקומית לדון בעתירה דנן.

83. עתירה זו נתמכת בתצהירו של מר יובל וגנר, יו"ר העותרת 1.

84. יהא זה מן הדין ומן הצדק להיעתר למבוקש.

היום- 13 בדצמבר 2007

תום אפלשטיין, עו"ד

תומר רייף, עו"ד

זיסמן, אהרוני, גייר & עדי קפלן ושות' – עורכי דין

ב"כ העותרים